
ADRODDIAD BLYNYDDOL A DATGANIADAU ARIANNOL am y flwyddyn yn gorffen 31 Rhagfyr 2022

EISTEDDFOD

Sefydliad Corfforedig Elusennol
Rhif elusen: 1155539
www.eisteddfod.cymru

CYNNWYS

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr:

Amcanion a Gweithgareddau'r elusen	2
Adolygiad Ariannol	4
Gwybodaeth Gyfreithiol a Gweinyddol	7
Strwythur, Llywodraethu a Rheoli	8

Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	12
------------------------------------	----

Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol	15
---------------------------------------	----

Mantolen	16
----------	----

Datganiad o'r Llif Arian	17
--------------------------	----

Nodiadau i'r datganiadau ariannol	18
-----------------------------------	----

ATODIADAU

Nid yw'r wybodaeth a gynhwysir yn yr atodiadau yn rhan o'r datganiadau ariannol archwiliedig:

Atodiad A – Swyddogion y Llys a'r Cyngor	29
--	----

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR

Adroddiad yr ymddiriedolwyr am y flwyddyn yn gorffen 31 Rhagfyr 2022

Mae'r ymddiriedolwyr yn cyflwyno eu hadroddiad blynyddol a datganiadau ariannol yr elusen am y flwyddyn yn gorffen 31 Rhagfyr 2022. Paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â'r polisiau cyfrifyddu a nodir yn nodyn 1 i'r cyfrifon ac yn cydymffurfio â chyfansoddiad yr elusen, Deddf Elusennau 2011, Datganiad o Arferion a Argymhellwyd i Elusennau (SORP) sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Gyfunol a Gweriniaeth Iwerddon (FRS102).

AMCANION A GWEITHGAREDDAU'R ELUSEN

Amcanion yr Eisteddfod, er budd y cyhoedd yng Nghymru a ledled y byd, yw:

- hyrwyddo addysg y cyhoedd yn nhreftadaeth a diwylliant Cymru, y gwyddorau a'r iaith Gymraeg; a hyrwyddo, cadw a diogelu treftadaeth a diwylliant Cymru a'r iaith Gymraeg, drwy unrhyw ddull a modd yr ystyrir yr ymddiriedolwyr yn dda yn cynnwys trwy gynnal gŵyl genedlaethol yn flynyddol, sef Eisteddfod Genedlaethol Cymru.

Mae'r Ymddiriedolwyr yn gweithredu i gyflawni'r amcanion hyn trwy ddilyn yr ymrwymadau a ganlyn:

- Y Gymraeg yw iaith gweithgareddau'r Eisteddfod a'r Wyl. Tra'n parchu'r egwyddor hon, dylid sicrhau bod gwybodaeth ar gael i'r di-gymraeg, a gweithgareddau i'r rhai hynny sy'n dysgu'r Gymraeg.
- Bwriedir i'r Eisteddfod barhau i fod yn Wyl deithiol/symudol. Trwy weithio mewn partneriaeth â'r cymunedau lleol, Cymdeithas awdurdodau lleol Cymru a chyrff eraill, dylid ymdrechu i sicrhau bod yr ymweliadau'n gymorth i hyrwyddo adnewyddiad y cymunedau, a bod y budd economaidd, cymdeithasol a diwylliannol i'r ardaloedd hynny yn sylweddol a pharhaol.
- Bwriedir i'r Eisteddfod Genedlaethol ddathlu egni a chyfoesedd yr iaith Gymraeg, ardderchogrwydd diwylliant Cymru, a thraddodiadau gwerthfawr a drosglwyddwyd o genhedlaeth i genhedlaeth.
- Bwriedir i'r Eisteddfod barhau i fod yn Wyl gystadleuol yn ei hanfod. Dylid adolygu nifer a natur y cystadlaethau'n rheolaidd i sicrhau eu bod yn addas a pherthnasol i'r cyfnod.
- Bwriedir i'r Eisteddfod hefyd fod yn llwyfan i'r goreuon yn amrywiol agweddau'r diwylliant Cymreig a'r celfyddydau yng Nghymru, boed amatur neu broffesiynol.
- Rhaid sicrhau strwythur rheoli a threfnu effeithiol sy'n cyd-fynd â'r gofynion cyfreithiol ac ymarferol sy'n bodoli er mwyn sicrhau gweithredu amserol a diwastraff gan wneud y defnydd gorau o'r adnoddau. Dylai'r rheolaeth fod yn agored a thryloyw ac yn parchu egwyddorion sylfaenol priodoldeb a llywodraeth gorfforaethol yn gyffredinol.
- Dylid cydweithio gyda chyrff lleol a chenedlaethol (cyrff cyhoeddus, cyrff gwirfoddol a chwmnïau preifat) a chymunedau Cymru er mwyn sicrhau llwyddiant yr Wyl.
- Ni ddefnyddir eiddo'r Eisteddfod at ddibenion nad ydynt yn elusennol.

AMCANION A GWEITHGAREDDAU'R ELUSEN

Budd cyhoeddus

Mae'r ymddiriedolwyr yn cadarnhau eu bod nhw wedi cydymffurfio â'r ddyletswydd yn adran 17 o Ddeddf Elusennau 2011 i roi sylw priodol i'r canllawiau budd cyhoeddus a gyhoeddir gan y Comisiwn Elusennol wrth benderfynu ar ein gweithgareddau.

Amcanion craidd yr Eisteddfod Genedlaethol yw hyrwyddo diwylliant Cymru a diogelu iaith, hanes a thraddodiadau Cymru mewn cymdeithas amrywiol fodern. Mae gŵyl flynyddol yn cael ei chynnal i ddathlu popeth Cymreig ac i ddatblygu diwylliant Cymru o fewn y brif ffrwd drwy:

- Annog pobl i ddefnyddio a dysgu'r iaith Gymraeg;
- Hyrwyddo diwylliant, bwyd, tirlun a threftadaeth Cymru sy'n adlewyrchu Cymru;
- Arddangos perfformwyr Cymreig i gynulleidfa ehangach;
- Darparu canolbwynt ar gyfer gweithgareddau cymdeithasol, economaidd a diwylliannol.

Mae'r ŵyl yn hyrwyddo a'n hybu'r defnydd o'r iaith Gymraeg, trwy arddangos talent o Gymru. Mae hyn yn cael ei gyflawni drwy ymglymu artistiaid, cerddorion, perfformwyr, busnesau, addysg a darparwyr cymdeithasol. Mae'r holl bobl leol a'r holl fusnesau lleol yn cael eu hannog i fynd ati i gymryd rhan, gan greu cyfuniad â blas Cymreig arbennig i adlewyrchu diwylliant, traddodiadau a gwerthoedd pobl Cymru.

Mae'r Eisteddfod Genedlaethol yn cyflawni ei hamcanion craidd trwy:

- Arddangos hunaniaeth ddiwylliannol unigryw a threftadaeth Cymru; annog pobl i ddathlu hanes a diwylliant Cymru;
- Feithrin a chynyddu'r defnydd o'r iaith Gymraeg ymysg pob grŵp oedran;
- Ddarparu cyfleoedd cyffrous i ysgolion a chymunedau trwy gydol Cymru i gymryd rhan ynddynt;
- Ddarparu cyfleoedd i'n hartistiaid Cymreig blaenllaw i arddangos eu talentau;
- Ddod yn hygyrch i gynulleidfa fwy eang o wahanol oedrannau, rhyw ac ethnigrwydd, trwy ddod â'r Eisteddfod i mewn i'r oes fodern;
- Hyrwyddo'r iaith Gymraeg ymysg busnesau yn y sector preifat;
- Gynyddu proffil Cymru ar lefel rhyngwladol;
- Gydlyniant cymunedol trwy weithredu a chymryd rhan yn wirfoddol yn lleol;
- Weithio gyda sefydliadau lleol i gryfhau Cymru a'i chymunedau;
- Godi proffil a phoblogrwydd canu corawl yng Nghymru;
- Arloesi gyda thechnoleg newydd e.e. y cyntaf yn y Byd i we-ddarlledu'n fyw yn y Gymraeg yn 2000, a'r rhaglen Gymraeg gyntaf ar gyfer yr iPhone yn 2010;
- Annog datblygiad addysgol;
- Gryfhau llwyfan Cymru;
- Gynyddu cystadleuaeth iach a gwaith tîm;
- Annog pobl i gyfrannu o gefndiroedd di-gymraeg;
- Adeiladu pontydd rhwng pobl o ethnigrwydd a chenhedloedd amrywiol.

ADOLYGIAD ARIANNOL

Derbyniwyd cyfanswm o £7.018m o incwm i mewn yn ystod y flwyddyn i gymharu gyda £2.490m yn 2021 a gwariwyd cyfanswm o £6.216m (£1.696m yn 2021). Gan gynnwys hefyd y gostyngiad o £143,000 yng ngwerth y buddsoddiadau (enillion o £75,000 yn 2021), mae hyn yn gadael gweddill (cyn y cynnydd yng ngwerth y cynllun pensiwn) ar ddiwedd y flwyddyn o £659,000 (2021: Gweddill o £869,000).

Ar 31 Rhagfyr 2022 roedd yr asedau net yn £7.389m (£5.190m yn 2021).

Cronfeydd

Mae'r Eisteddfod yn cadw cronfeydd ariannol mewn nifer o gategoriâu:

Cronfeydd Anghyfyngedig - ar gael i'w defnyddio, yn ôl disgrisiwn yr ymddiriedolwyr, i unrhyw un o ddibenion elusennol yr Eisteddfod Genedlaethol.

Cronfeydd Cyfyngedig - arian a roddir i'w defnyddio ar gyfer pwrpas penodol, ac mae eu defnydd yn gyfyngedig i'r pwrpas hwnnw. Cyfanswm y gronfa ar ddiwedd 2022 oedd £261,000 (2021: £235,000).

Cronfeydd Penodol - yn cynrychioli incwm a dderbynnir ar gyfer Eisteddfodau'r dyfodol. Yn ystod y flwyddyn, derbyniwyd cyfanswm o £213,000 ar gyfer Eisteddfod Llŷn ac Eifionydd 2023. Yn ogystal rhyddhawyd swm o £872,000 yn ôl i'r cyfrifon mewn perthynas ag arian a godwyd ar gyfer Eisteddfod Ceredigion cyn 2022. Roedd cyfanswm y gronfa ar 31 Rhagfyr 2022 yn £412,000 (2021 - £1,002,000).

Cronfeydd Gwaddol - cronfeydd sydd i'w cadw er budd yr elusen fel Cronfa Cyfalaf. Cyfanswm y gronfa yma ar 31 Rhagfyr 2022 oedd £1.396m (£1.507m ar ddiwedd 2021).

Cronfa Bensiwn - Ar 31 Rhagfyr 2022 roedd gwarged yn y gronfa pensiwn o £2.490m (2021 - Gwarged o £950,000).

Polisi Cronfeydd wrth gefn

Mae'r cronfeydd wrth gefn yn cael eu cynnal ar gyfer unrhyw ddiffyg dros dro (e.e. colled mewn Eisteddfod benodol neu gynnydd anhagweladwy yn y gwariant) fel y gall yr elusen parhau i weithredu ar unrhyw adeg.

Oherwydd natur ansicr nifer o ffynonellau incwm a gwariant, fel y gronfa leol, grantiau, nawdd, gwerthiant tocynnau a chostau ychwanegol o ran tywydd drwg, mae'r ymddiriedolwyr wedi cytuno ar bolisi lle dylai'r cronfeydd anghyfyngedig fod yn werth 50% o leiaf o gyfanswm y gwariant (yn seiliedig ar gyfrifon eleni), sy'n cyfartalu i £3.1m mewn cronfeydd wrth gefn. Ar y lefel yma, teimlai'r ymddiriedolwyr y bydd yr elusen yn gallu parhau i weithredu mewn achos o ddiffyg sylweddol naill ai oherwydd amgylchiadau fel y pandemig Covid-19 neu fod un o wyliau'r Eisteddfod yn gwneud colled ariannol. Nid yw'r cronfeydd rhydd o £2.815m (2021: £1.496m) yn cyrraedd y nod ar hyn o bryd.

Arferion codi arian

Rydym yn ffodus ac yn hynod ddiolchgar am bob rhodd a chyfraniad ariannol, rhai a dderbynnir yn flynyddol ac eraill ar gyfer gwyliau penodol. Mae'r ymddiriedolwyr, gan gynnwys swyddogion y pwyllgorau cyllid ar draws Cymru, yn ymdrechu bob amser i sicrhau y safonau uchaf, llywodraethu da ac adolygiad parhaus mewn perthynas â'n gweithgareddau codi arian.

Cronfeydd Lleol a Chyffredinol - Mae'r mwyafrif o'r rhoddion a dderbyniwyd gan yr elusen yn cael eu derbyn trwy bwyllgorau apêl leol i godi arian i'r Eisteddfod sydd yn ymweld â'u hardal. Hwn yw gyfraniad dalgyrch yr Eisteddfod i'r gost o gynnal yr ŵyl ac yn arferol mae'r pwyllgorau apêl yn codi arian am gyfnod o ddwy i dair blynedd hyd at gynnal yr Eisteddfod. Mae'r derbyniadau yma'n cynnwys rhoddion gan unigolion i ddigwyddiadau codi arian cyffredinol.

ADOLYGIAD ARIANNOL

Mae pob pwyllgor apêl newydd yn derbyn cyfarwyddiadau gweithredu gan yr elusen. Mae cynrychiolwyr o bob pwyllgor apêl yn cyfarfod yn rheolaidd i adrodd yn nôl i'r Pwyllgor Cyllid Canolog.

Mae swyddogion y pwyllgor cyllid hefyd yn sicrhau:

- Dim ymyrraeth afresymol ar breifatrwydd unigolyn;
- Dim ymagweddau parhaus at ddiben cyfreithloni neu gaffael arian neu eiddo arall ar ran yr elusen;
- Bod neb yn rhoi pwysau gormodol ar rywun i roi arian neu eiddo arall.

Yn ystod 2022, derbyniwyd £261,000 (2021: £48,000) ar gyfer y cronfeydd lleol a chyffredinol. Mae'r swm a godwyd yn flynyddol yn gallu amrywio gan ei fod yn dibynnu ar ba mor gyflym y mae pwyllgorau'r apêl yn codi arian.

Mae'r ffigur yma yn cynrychioli derbyn arian o £30,000 ar gyfer Eisteddfod Genedlaethol Ceredigion 2022 a £213,000 ar gyfer Eisteddfod Llŷn ac Eifionydd 2023. Yn amlwg, oherwydd cyfyngiadau Covid-19 roedd y swm a gasglwyd yn ystod 2021 yn sylweddol llai.

Mae'r cyfrifon hefyd yn cynnwys incwm o £161,000 a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn am docynnau a nawdd gogyfer ag Eisteddfod Genedlaethol Llŷn ac Eifionydd 2023.

Cyfrifwyd am yr incwm yma trwy'r Cronfeydd Penodol.

Rhoddion trwy ewyllys – Derbyniwyd tair rhodd eleni, gwerth £100,000, lle mae cefnogwr yr Eisteddfod wedi dewis rhoi rhodd yn eu ewyllys (2021: un rhodd – gwerth £33,000).

Ymgyrchoedd eraill - Ymgyrmerir â phob marchnata uniongyrchol arall gan staff yr Eisteddfod i sicrhau nad yw'n afresymol ymwithiol na pharhaus. Gwneir cyswllt trwy farchnata uniongyrchol *mailchimp* ar gyfartaledd tua unwaith y mis. Mae'r holl ddeunydd marchnata yn cynnwys cyfarwyddiadau clir ar sut y gellir tynnu person oddi ar restrau postio.

Nid yw'r Eisteddfod yn defnyddio unrhyw gorff proffesiynol i godi arian. Ni fu unrhyw gwynion yn ystod y flwyddyn am weithgaredd codi arian yr elusen.

Polisi Buddsoddi

Mae'r Ymddiriedolwyr wedi penderfynu buddsoddi arian mewn portffolio risg canolig – cyfuniad o stoc y llywodraeth, cyfranddaliadau rhestredig ac unedau buddsoddi er mwyn cwrdd â gofynion am gynhyrchu incwm a thyfiant cyfalaf. Yr ymgynghorwyr buddsoddi annibynnol Brewin Dolphin sydd yn buddsoddi cronfeydd yr Eisteddfod ar ei rhan. Caiff y cronfeydd hyn eu hadolygu'n gyson.

Mae'r Ymddiriedolwyr wedi penderfynu na ddylid buddsoddi mewn cwmnïau sydd yn gysylltiedig â chynhyrchu neu ddsbarthu arfau a thybaco. Roedd gwerth y buddsoddiadau ar ddiwedd y flwyddyn yn £1,599,000 o gymharu â £1,749,000 ar 31 Rhagfyr 2021.

Gwirfoddolwyr

Mae'r elusen yn ddiolchgar iawn am gyfraniad eu gwirfoddolwyr sy'n gweithio'n ddi-dâl, o godi arian i stiwardio ar faes yr Eisteddfod. Nid ydym yn gallu rhoi gwerth ariannol ar yr holl waith yma ac felly, nid yw'n cael ei gynnwys yn y Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol.

ADOLYGIAD ARIANNOL

Trafodion partïon cysylltiol

Nid oes unrhyw drafodion partïon cysylltiol yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Rhagfyr 2022 gan yr ymddiriedolwyr neu unrhyw aelod o'r Bwrdd Rheoli.

Rheoli risg

Mae'r Tîm Rheoli yn gyfrifol am adnabod a gwerthuso'r risgiau sylweddol sy'n berthnasol i'w meysydd busnes, ynghyd â chynllunio a gweithredu rheolaeth fewnol briodol. Asesir y risgiau hyn ar sail barhaus ac yn cofnodi risgiau materol yn y gofrestr risg.

Mae'r Panel Archwilio a'r Bwrdd Rheoli yn arolygu'r gofrestr risg o leiaf ddwywaith y flwyddyn i sicrhau bod y camau priodol yn bodoli i leihau'r risgiau hynny. Mae'r risgiau yn cynnwys parhad yr Eisteddfod, materion ariannol, Iechyd a Diogelwch, staffio a'r amgylchedd.

Rhagdybiaeth Busnes Byw

Mae'r Ymddiriedolwyr o'r farn bod yr Elusen mewn sefyllfa dda i reoli ei risgiau busnes trwy'r cyfnod hwn o ansicrwydd economaidd a bod disgwyliad rhesymol gan yr Eisteddfod bod yr adnoddau yn ddigonol i barhau i weithredu'n hyd y gellir rhagweld. Am y rhesymau hyn maent yn parhau i fabwysiadu sail busnes sy'n fyw wrth baratoi'r cyfrifon.

Eisteddfod Genedlaethol Cymru

GWYBODAETH GYFREITHIOL A GWEINYDDOL

Enw'r elusen:	Eisteddfod Genedlaethol Cymru
Cyfansoddiad:	Sefydliad Corfforedig Elusennol
Rhif yr elusen:	1155539
Swyddfa gofrestredig:	40 Parc Tŷ Glas Llanisien Caerdydd CF14 5DU
Bwrdd Rheoli ac Ymddiriedolwyr:	Ashok Ahir (Llywydd y Llys) Gethin Thomas (Cadeirydd y Cyngor) Heulwen Jones (Is-gadeirydd y Cyngor) Gwenno Williams (Trysorydd) Christine James (Gorsedd y Beirdd) Elin Jones (Cadeirydd Eisteddfod 2022) Michael Strain (Cadeirydd Eisteddfod 2023) Heledd Bebb Elin Haf Gruffydd Jones Gwerfyl Pierce Jones Trystan Lewis Deian Rhys Aled Walters Rhian Huws Williams
Ysgrifennydd	Llyr Roberts
Prif Weithredwr:	Betsan Moses
Archwilwyr:	Ashmole & Co. 3 Stryd y Farchnad Llandeilo SA19 6AH
Bancwyr:	HSBC 56 Heol y Frenhines Caerdydd CF10 9NA
Brocer Buddsoddiadau:	Brewin Dolphin 5 Sgwâr Callaghan Caerdydd CF10 5BT
Cyfreithwyr Mygedol:	Emyr Lewis Philip George Aled Walters

STRWYTHUR, LLYWODRAETHU A RHEOLI

Cyfansoddiad

Mae Eisteddfod Genedlaethol Cymru wedi cofrestru fel Sefydliad Corfforedig Elusennol gyda'r Comisiwn Elusennau ar 29 Ionawr 2014. Trosglwyddwyd asedau a rhwymedigaethau *Eisteddfod Frenhinol Genedlaethol Cymru* (rhif elusen 219171) i'r Sefydliad Elusennol Corfforedig ar 1^{af} Ionawr 2015. Mae'r elusen newydd yma'n weithredol o'r dyddiad hwn.

Y Llys

Mae'r Llys yn cynnwys holl aelodau'r Elusen, gyda holl hawliau arferol i'w gweithredu trwy Gyfarfodydd Cyffredinol. Mae'r hawliau hyn yn cynnwys (heb gyfyngiad) yr hawl i benodi ac i ddiswyddo Swyddogion, Ymddiriedolwyr, ac aelodau'r Cyngor, yn unol â'r Cyfansoddiad, Rheolau Sefydlog yr elusen ac yn unol â Deddf Elusennau 2011. Mae'r Llys, mewn cyfarfodydd cyffredinol, yn ystyried ac yna'n derbyn neu wrthod adroddiadau'r Ymddiriedolwyr, y Cyngor a Bwrdd yr Orsedd, ac mae'r hawl gan y Llys i sicrhau fod yr amcanion a'r ymrwymadau'n cael eu gweithredu'n briodol ac yn unol â dymuniad y Llys ac yn unol â'r Ddeddf. Mae'r Prif Weithredwr llawn amser yn rheoli gweithgareddau'r elusen gyda chymorth aelodau staff. Mae aelodaeth o'r Llys yn agored i bawb.

Y Cyngor

Swyddogaeth y Cyngor ydi gweithredu fel bwrdd goruchwyllo a chorff ymgynghorol sydd yn cymryd golwg strategol ar waith a datblygiad yr Eisteddfod. Mae'r Cyngor yn cynnwys 36 aelod ynghyd a'r Cymrodyr a Chyn-Lywyddion– caiff 24 o aelodau eu hethol gan y Llys, 6 gan yr Ymddiriedolwyr, a hawl gan y Cyngor i gyfethol hyd at 6 aelod. Rhaid i aelodau o'r Cyngor a'r Bwrdd Rheoli fod yn aelodau o Lys yr Eisteddfod Genedlaethol. Mae'r Cyngor yn cynnal o leiaf dri chyfarfod bob blwyddyn.

Mae gan y Cyngor ddau bwyllgor, sef

1. Pwyllgor Archwilio;
2. Pwyllgor Gweithredu'r Rheol Gymraeg – i arolygu ac adrodd ar weithredu'r Rheol Gymraeg ym mhob Gŵyl.

Bwrdd Rheoli/Ymddiriedolwyr

Y Bwrdd Rheoli sydd yn gyfrifol am arolygu holl waith a busnes yr elusen, gyda'r aelodau'n gweithredu fel ymddiriedolwyr. Disgwylir i Brif Weithredwr a phrif staff yr elusen fynychu cyfarfodydd y Bwrdd Rheoli, ond heb hawl pleidleisio gan nad ydynt yn ymddiriedolwyr. Mae'r Bwrdd yn cyfarfod o leiaf wyth gwaith yn ystod y flwyddyn.

Er mwyn cyflawni gwaith yr elusen sefydlwyd y Pwyllgorau a ganlyn:

Pwyllgor Llywio/Pwyllgor Gwaith ar gyfer pob Gŵyl.

Pwyllgor Diwylliannol – i gydlynu gwaith panelau sefydlog i gynnig cyngor arbenigol ar feysydd cystadleuol penodol ac i gymryd cyfrifoldeb am y rhestr gystadlaethau.

Pwyllgor Technegol – i gynnig cyngor arbenigol am y maes, adeiladau, trafndiaeth, a'r holl agweddau ar iechyd a diogelwch mewn perthynas â'r Wyl.

Pwyllgor Marchnata – i gynnig cyngor arbenigol ar weithgareddau hyrwyddo a marchnata'r Eisteddfod a'r Wyl.

Pwyllgor Adnoddau Dynol – i gynnig cyngor arbenigol ar faterion yn ymwneud â staffio a chyflogau.

STRWYTHUR, LLYWODRAETHU A RHEOLI

Pwyllgor Cynhwysedd ac Amrywiaeth – i edrych ar holl weithdrefnau a gweithgareddau'r Eisteddfod i sicrhau eu bod yn agored a chynhwysol.

Pwyllgor Artistig - i gynnig cyngor arbenigol ar raglenni hwyr; a phrosiectau artistig mawr.

Panel Enwebu – i argymhell enwau Ymddiriedolwyr, aelodau'r Cyngor ac aelodau Pwyllgorau a phanelau sefydlog er mwyn cyflawni gofynion y Rheolau Sefydlog.

Panel Cwynion, Disgyblu a Diswyddo – i gwrdd yn ôl yr angen i ystyried unrhyw gŵyn ysgrifenedig a dderbynnir am Swyddogion yr elusen a chwynion am Ymddiriedolwyr yr elusen a'r staff.

Penodi Ymddiriedolwyr

Mae cymalau 12 ac 13 o'r Cyfansoddiad a'r Rheolau Sefydlog yn darparu ar gyfer penodi/ethol ymddiriedolwyr fel a ganlyn:

1. Penodir tri ymddiriedolwr yn rhinwedd eu swyddi, sef:
Llywydd y Llys; Cadeirydd y Cyngor; Is-gadeirydd y Cyngor.
2. Dim llai na phedwar na mwy nag wyth ymddiriedolwr enwebedig wedi eu henwebu fel a ganlyn:
  - (i) Bwrdd yr Orsedd (1);
  - (ii) Pwyllgorau Gwaith y tair eisteddfod gyfredol (3);
  - (iii) Cyngor (4).
3. Dim llai na phedwar na mwy na chwe ymddiriedolwr etholedig i'w hethol gan y Llys gyda'r hawl i'r ymddiriedolwyr benodi i lenwi bylchau hyd y cyfarfod nesaf o'r Llys;
4. Dim mwy na dau ymddiriedolwr wedi eu cyfethol gan yr ymddiriedolwyr eraill.

Bwriedir sicrhau y bydd ystod eang o sgiliau a phrofiad o fewn y Bwrdd Ymddiriedolwyr gan gynnwys sgiliau a phrofiad diwylliannol, marchnata, technegol, busnes, ariannol, cyfreithiol a rheolaeth, ynghyd â phrofiad blaenorol o waith Eisteddfod Genedlaethol Cymru. Bydd yn ofynnol i bob Ymddiriedolwr allu cyfathrebu'n rhugl drwy'r Iaith Gymraeg;

Bwriedir hefyd geisio sicrhau cydbwysedd rhesymol ar draws yr holl Ymddiriedolwyr o safbwynt rhyw, oedran a chysylltiadau lleol;

Hyfforddiant ac anwytho Ymddiriedolwyr

Mae gan yr holl Ymddiriedolwyr presennol gysylltiad hir gyda'r Eisteddfod Genedlaethol. Maent yn cael cynnig derbyn gwybodaeth am eu dyletswyddau a'u cyfrifoldebau. Pe bai ymddiriedolwyr newydd yn cael eu penodi fe fyddai hynny'n golygu y byddant yn cael hyfforddiant ar weithdrefnau a pholisïau'r Eisteddfod. Byddai asesiad yn cael ei wneud o'r anghenion hyfforddi, gyda darpariaeth ar gyfer hyfforddiant pellach yn ystod y flwyddyn.

Datganiad o gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr

Yr ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am baratoi Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr a'r datganiadau ariannol yn unol â'r gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig (Arfer Cyfrifo a Dderbynnir yn Gyffredinol y Deyrnas Unedig).

Mae'r gyfraith sy'n berthnasol i elusennau yng Nghymru a Lloegr yn ei gwneud yn ofynnol i'r ymddiriedolwyr baratoi datganiadau ariannol ar gyfer pob blwyddyn ariannol sy'n rhoi golwg wir a theg o sefyllfa'r elusen ac o'r adnoddau sy'n dod i mewn a chymhwyso adnoddau'r elusen am y cyfnod hwnnw.

STRWYTHUR, LLYWODRAETHU A RHEOLI

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr wneud y canlynol:

- dewis polisiâu cyfrifyddu addas ac yna eu cymhwyso'n gyson;
- arsylwi ar y dulliau a'r egwyddorion yn SORP yr Elusennau;
- llunio dyfarniadau ac amcangyfrifon sy'n rhesymol ac yn ddarbodus;
- nodi a ddilynwyd safonau cyfrifyddu cymwys, sy'n cynnwys FRS 102, yn amodol ar unrhyw ymadawiadau perthnasol a ddatgelwyd ac a eglurir yn y datganiadau ariannol; a
- paratoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes gweithredol oni bai ei bod yn amhriodol tybio y bydd yr elusen yn parhau mewn busnes.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddu cywir sy'n datgelu sefyllfa ariannol yr elusen gyda chywirdeb rhesymol ar unrhyw adeg ac yn eu galluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â Deddf Elusennau 2011, Rheoliadau Elusennau (Cyfrifon ac Adroddiadau) 2008. Maent hefyd yn gyfrifol am ddiogelu asedau'r elusen ac felly am gymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac afreoleidd-dra eraill.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gynnal a chadw cyfanrwydd yr elusen a'r wybodaeth ariannol sydd wedi'i chynnwys ar wefan yr elusen. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig sy'n llywodraethu paratoi a lledaenu datganiadau ariannol fod yn wahanol i ddeddfwriaeth mewn awdurdodaethau eraill.

Cyn belled ag y mae'r Ymddiriedolwyr yn ymwybodol:

- nid oes gwybodaeth archwiliad perthnasol nad yw'n wybyddus i archwilwyr y cwmni elusennol;
- mae'r Ymddiriedolwyr wedi cymryd pob cam angenrheidiol i'w gwneud yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwiliad perthnasol ac i sefydlu bod yr archwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Prif Weithredwr ac Uwch Reolwyr

Mae'r Prif Weithredwr yn gyfrifol am reoli materion yr elusen o ddydd i ddydd ac am weithredu polisiâu y cytunwyd arnynt gan y Bwrdd Rheoli. Mae'r Prif Weithredwr yn cael ei gynorthwyo gan grŵp o uwch reolwyr sy'n ffurfio'r Tîm Rheoli.

Mae'r Tîm yma yn cynnwys:

Betsan Moses (Prif Weithredwr)

Elen Elis (Cyfarwyddwr Artistig)

Gwenllïan Carr (Cyfarwyddwr Strategol)

Peter Davies (Cyfarwyddwrh Cyllid)

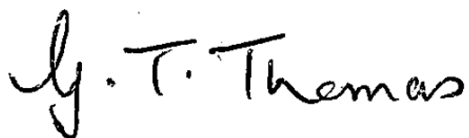
Polisi cyflogi

Mae'r Eisteddfod yn gyflogwr cyfle cyfartal. Nid yw'n caniatáu gwahaniaethu ar sail rhyw, hil, lliw, anabledd, cefndir ethnig neu gefndir economaidd cymdeithasol, oedran, sefyllfa deuluol, statws priodasol, gweithwyr rhan neu llawn amser, crefydd, gwleidyddiaeth, tueddfryd rhywiol neu unrhyw wahaniaeth amherthnasol arall, ac mae'n ymroddedig i ystyried amrywiaethau mewn modd positif. Defnyddir egwyddorion cystadleuaeth deg ac agored ac mae penodiadau yn ddibynnol ar deilyngdod.

Cydnabyddiaeth

Mae pob ymddiriedolwr yn rhoi o'u hamser am ddim. Ni chafodd yr ymddiriedolwyr unrhyw dâl yn ystod y flwyddyn.

Ar ran yr ymddiriedolwyr

A handwritten signature in black ink that reads "G. T. Thomas". The signature is written in a cursive, flowing style.

Gethin Thomas
Ymddiriedolwr
Cadeirydd y Cyngor

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL I YMDDIRIEDOLWYR EISTEDDFOD GENEDLAETHOL CYMRU

Adroddiad ar y datganiadau ariannol

Barn

Archwiliwyd cyfrifon Eisteddfod Genedlaethol Cymru am y flwyddyn yn diweddu 31 Rhagfyr 2022; maent yn cynnwys y Datganiad o Symudiadau Ariannol, y Fantolen a'r nodiadau perthnasol. Paratowyd y cyfrifon yn unol â'r polisiau cyfrifo a nodir yn y cyfrifon. Cynhaliwyd ein harchwiliad yn unol â Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig (Ymarfer Cyfrifyddu Derbyniol Cyffredinol y Deyrnas Unedig), sy'n cynnwys FRS 102 Y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon.

Yn ein barn ni:

- Mae'r cyfrifon yn rhoi adlewyrchiad cywir a theg o gyflwr ariannol yr elusen ar 31 Rhagfyr 2022 a'r adnoddau a ddefnyddiwyd am y flwyddyn ariannol;
  - Mae'r cyfrifon wedi eu paratoi yn unol â'r gyfraith berthnasol o Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig (Ymarfer Cyfrifo Derbyniol Cyffredinol y Deyrnas Unedig), sy'n cynnwys FRS 102 Y Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon.
  - Mae'r cyfrifon wedi eu paratoi'n gywir yn unol â Deddf Elusennau 2011 a Rheoliad 8 o Reoliadau Elusennau (Cyfrifon ac Adroddiadau) 2008.
-

Sail y farn

Gwnaethom gynnal ein harchwiliad yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) ("ISA's (UK)") a'r gyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau o dan ISAs (DU) ymhellach yn adran Cyfrifoldebau'r archwilwyr am archwilio'r datganiadau ariannol o'n hadroddiad. Fe wnaethom aros yn annibynnol o'r elusen yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, sy'n cynnwys Safon Foesegol yr FRC ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gawsom yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sylfaen i'n barn ni.

Casgliadau yn ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r cyfrifon, rydym o'r farn bod defnydd yr ymddiriedolwyr o sail busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rydym wedi'i wneud, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r elusen i barhau fel busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi.

Fodd bynnag, oherwydd na ellir rhagweld holl ddigwyddiadau neu amodau'r dyfodol, nid yw'r datganiad hwn yn warant o allu'r elusen i barhau fel busnes gweithredol.

Disgrifir ein cyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr mewn perthynas â busnes gweithredol yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am y wybodaeth arall. Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Blynyddol, ac eithrio'r datganiadau ariannol ac Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol.

Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau a nodir fel arall yn ein hadroddiad, nid ydym yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arno.

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL I YMDDIRIEDOLWYR EISTEDDFOD GENEDLAETHOL CYMRU (PARHAD)

Mewn cysylltiad â'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb ni yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson yn sylweddol â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad neu fel arall yn ymddangos eu bod wedi'i camddatgan yn sylweddol. Os byddwn yn nodi anghysondebau sylweddol o'r fath neu gamddatganiadau ymddangosiadol sylweddol, mae'n ofynnol i ni benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddwn, yn seiliedig ar y gwaith yr ydym wedi'i wneud, yn dod i'r casgliad bod camddatganiad o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i ni adrodd y ffaith honno. Nid oes gennym ddim i'w adrodd yn hyn o beth.

Materion yr ydym yn rwymedig i adrodd drwy eithriad

Nid oes gennym ddim i'w adrodd mewn perthynas â'r eitemau canlynol lle mae'r Ddeddf Elusennau 2011 yn gofyn i ni adrodd i chi os, yn ein barn ni:

- mae'r wybodaeth a roddir yn Adroddiad yr Ymddiriedolwyr yn anghyson mewn unrhyw berthynas materol â'r datganiadau cyllid; neu
- bod yr elusen heb gadw cofnodion cyfrifo derbynniol; neu
- bod y datganiadau cyllid ddim yn cyd fynd â'r cofnodion cyfrifo a ffurflenni statudol;neu
- nad ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau anghenrheidiol i gyflawni ein archwiliad.

Cyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau Ymddiriedolwyr, mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi darlun cywir a theg, ac am unrhyw reolaeth fewnol y mae'r ymddiriedolwyr yn penderfynu sy'n angenrheidiol er mwyn gallu paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiad sylweddol, boed hynny oherwydd twyll neu wall.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am asesu gallu'r elusen i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, unrhyw fater ynghylch defnyddio sail busnes gweithredol cyfrifyddu oni bai bod yr ymddiriedolwyr naill ai'n bwriadu diddymu'r elusen neu roi'r gorau i weithrediadau, neu nad oes ganddynt ddewis amgen realistig ond gwneud hynny.

Cyfrifoldebau'r archwilwyr am archwilio'r datganiadau ariannol

Rydym wedi'n penodi'n archwilwyr o dan Adran 144 o Ddeddf Elusennau 2011 ac yn adrodd yn unol â'r Ddeddf a'r rheoliadau perthnasol a wnaed neu sy'n cael effaith o dan y Ddeddf honno.

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn ei cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, ac i gyhoeddi Adroddiad gan yr Archwilwyr Annibynnol sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw'n warrant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn berthnasol os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt, yn unigol neu ar y cyfan, ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau yw afreoleidd-dra. Amcanion ein harchwiliad yw cael digon o dystiolaeth archwilio priodol ynghylch cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau sy'n cael effaith uniongyrchol ar benderfynu ar symiau a datgeliadau sylweddol yn y datganiadau ariannol, cyflawni gweithdrefnau archwilio er mwyn helpu nodi achosion o beidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau eraill a allai gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol, ac i ymateb yn briodol i ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau a nodwyd yn ystod yr archwiliad.

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL I YMDDIRIEDOLWYR EISTEDDFOD GENEDLAETHOL CYMRU (PARHAD)

O ran twyll, amcanion ein harchwiliad yw nodi ac asesu'r risg o gamddatganiad sylweddol o'r datganiadau ariannol oherwydd twyll, casglu digon o dystiolaeth archwilio priodol ynghylch y risgiau aseswyd o gamddatganiad sylweddol trwy dwyll gan ddylunio a gweithredu ymatebion priodol ac ymateb yn briodol i dwyll neu dwyll tybiedig a nodwyd yn ystod yr archwiliad.

Fodd bynnag, prif gyfrifoldeb y rheolwyr, gyda goruchwyliaeth y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, yw sicrhau bod gweithrediadau'r endid yn cael eu cynnal yn unol â darpariaethau cyfreithiau a rheoliadau ac ar gyfer atal a chanfod twyll.

Wrth asesu a nodi'r risgiau o gamddatganiad sylweddol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, fe wnaeth y tîm archwilio:

- gael dealltwriaeth o natur y diwydiant a'r sector, gan gynnwys y fframwaith cyfreithiol a rheoleiddiol y mae'r elusen yn gweithredu ynddo a sut mae'n cydymffurfio â'r fframwaith cyfreithiol a rheoleiddiol;
- holi'r rheolwyr, a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, am eu hasesiad a chydabyddiaeth eu hunain o beryglon afreoleidd-dra, gan gynnwys unrhyw achosion gwirioneddol, tybiedig neu honedig o dwyll;
- drafod materion ynghylch peidio â chydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau a sut y gallai twyll ddigwydd gan gynnwys asesu sut a ble y gallai'r datganiadau ariannol fod yn agored i dwyll.

O ganlyniad i'r gweithdrefnau hyn, rydym yn ystyried y cyfreithiau a'r rheoliadau mwyaf arwyddocaol sy'n cael effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol yw SoRP Elusennau, FRS 102 a Deddf Elusennau 2011. Gwnaethom gynnal gweithdrefnau archwilio i ganfod diffyg cydymffurfio a allai gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol a oedd yn cynnwys adolygu'r datgeliadau yn y cyfrifon.

Nododd y tîm archwilio mai'r risg mwyaf i gamddatganiad sylweddol trwy dwyll fyddai o ganlyniad i'r rheolwyr yn diystyru rheolaethau mewnol. Roedd y gweithdrefnau archwilio a berfformiwyd yn cynnwys ond nid oeddent wedi'u cyfyngu i brofi cyfnodolion ac addasiadau eraill a gwerthuso'r rhesymeg fusnes mewn perthynas ag unrhyw drafodion sylweddol, anarferol a wnaed y tu allan i gwrs busnes arferol.

Ceir disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau dros archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'n hadroddiad archwilwyr annibynnol.

Defnyddio'r adroddiad hwn

Paratowyd yr adroddiad hwn ar gyfer ymddiriedolwyr yr elusen yn unig, fel corff yn unol ag Adran 144 Deddf Elusennau 2011 a rheoleiddiadau a wnaed o dan adran 154 o'r Ddeddf honno (Rhan 4 o'r Elusennau (Cyfrifon ac Adroddiadau) Rheoliadau 2008). Mae ein gwaith archwilio wedi'i wneud fel y gallem ddatgan i ymddiriedolwyr yr elusen y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilwyr ac nid at unrhyw ddiben arall. I'r graddau llawnaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw un heblaw'r elusen ac ymddiriedolwyr yr elusen fel corff, am ein gwaith archwilio, ar gyfer yr adroddiad hwn, nac am y farn yr ydym wedi'i ffurfio.

Ashmole & Co (Archwilydd Statudol)
Cyfrifwyr Ardystiedig Siartredig & Archwilwyr Cofrestredig
3 Stryd y Farchnad
Llandeilo
SA19 6AH

Dyddiad:

Eisteddfod Genedlaethol Cymru

DATGANIAD O'R GWEITHGAREDDAU ARIANNOL (GAN GYNNWYS CYFRIF INCWM A GWARIANT) AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 RHAGFYR 2022

	Nodyn	2022				2021			
		Cronfeydd Anghyfyngedig	Cronfeydd Cyfyngedig	Cronfeydd Gwaddol	Cyfanswm	Cronfeydd Anghyfyngedig	Cronfeydd Cyfyngedig	Cronfeydd Gwaddol	Cyfanswm
		£ 000	£ 000	£ 000	£ 000	£ 000	£ 000	£ 000	£ 000
INCWM									
Rhoddion a chymynroddion:									
Rhoddion	2	711	-	-	711	317	-	-	317
Grantiau	3	900	1,694	-	2,594	181	1,127	-	1,308
		1,611	1,694	-	3,305	498	1,127	-	1,625
Gweithgareddau elusennol:									
Gŵyl yr Eisteddfod	5	3,668	-	-	3,668	833	-	-	833
Gweithgareddau masnachu	6	13	-	-	13	14	-	-	14
Incwm o fuddsoddiadau	7	-	-	32	32	-	-	18	18
		5,292	1,694	32	7,018	1,345	1,127	18	2,490
Cyfanswm incwm									
GWARIANT									
Gweithgareddau codi arian	8	20	-	-	20	18	-	-	18
Gweithgareddau elusennol:									
Gŵyl yr Eisteddfod	8	4,529	1,668	-	6,197	786	892	-	1,678
		4,548	1,668	-	6,216	804	892	-	1,696
Cyfanswm gwariant									
Colledion ar fuddsoddiadau		-	-	(143)	(143)	-	-	75	75
		744	26	(111)	659	541	235	93	869
Enillion cydnabyddedig eraill									
Cynnydd/(Lleihad) actiwaraid ar y cynllun pensiwn	16	1,540	-	-	1,540	1,010	-	-	1,010
		2,284	26	(111)	2,199	1,551	235	93	1,879
Symudiad net yn y cronfeydd									
Cysoni'r Cronfeydd									
Balansau ddygwyd ymlaen 1 Ionawr		3,448	235	1,507	5,190	1,897	-	1,414	3,311
		5,732	261	1,396	7,389	3,448	235	1,507	5,190
Balansau gariwyd ymlaen 31 Rhagfyr									

Eisteddfod Genedlaethol Cymru

MANTOLEN AR 31 RHAGFYR 2022

	Nodyn	2022 £ 000	2021 £ 000
Asedau sefydlog			
Asedau anniriaethol	10	30	44
Eiddo parhaol	10	1,210	390
Buddsoddiadau	11	<u>1,599</u>	<u>1,749</u>
		<u>2,839</u>	<u>2,183</u>
Asedau cyfredol			
Dyledwyr	12	1,379	434
Buddsoddiadau tymor byr	11	885	1,677
Banc		48	98
		<u>2,313</u>	<u>2,209</u>
Credydwyr: Symiau sy'n dod yn ddyledus o fewn blwyddyn	13	(251)	(152)
Asedau cyfredol net		<u>2,060</u>	<u>2,057</u>
Cyfanswm yr asedau llai dyledion cyfredol			
Cynllun pensiwn â buddion wedi'u diffinio	16	2,490	950
Asedau net		<u>7,389</u>	<u>5,190</u>
Cronfeydd Cadw			
Cronfeydd Gwaddol		1,396	1,507
Cronfeydd Cyffredinol		2,830	1,496
Cronfeydd Penodol		412	1,002
Cronfeydd Cyfyngedig		261	235
Cronfa Bensiwn	16	2,490	950
Cyfanswm Cronfeydd		<u>7,389</u>	<u>5,190</u>

Cymeradwywyd y cyfrifon yma gan Fwrdd yr ymddiriedolwyr ar

Ashok Ahir
Llywydd

Gwenno Williams
Trysorydd

**DATGANIAD O'R LLIF ARIAN
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 RHAGFYR 2022**

	2022 £ 000	2021 £ 000
Llif arian o Weithgareddau Gweithredol	35	1,353
Llif arian o Weithgareddau buddsoddi		
Enillion ar fuddsoddiadau	32	18
Taliadau am eiddo parhaol	(938)	59
Derbyniadau trwy werthu buddsoddiadau	108	129
Taliadau am fuddsoddiadau newydd	(88)	(626)
Mewnlif/(allanlif) net ariannol o weithgareddau buddsoddi	<u>(851)</u>	<u>934</u>
Arian a chyferthoedd arian ar 1 Ionawr	2,285	1,351
Arian a chyferthoedd arian ar 31 Rhagfyr	1,434	2,285

Cysoniad y llif arian a'r symudiad mewn gweithgareddau gweithredol

	2022 £ 000	2021 £ 000
Incwm net	659	869
Dibrisiad asedau diriaethol	118	45
Amorteiddiad asedau anniriaethol	14	14
Colledion/(enillion) ar fuddsoddiadau	121	(75)
Llog a dderbynnir	(32)	(18)
Cynnydd mewn dyledwyr cyfredol	(945)	507
Cynnydd mewn credydwyr cyfredol	99	11
Mewnlif net ariannol o weithgareddau gweithredol	<u>35</u>	<u>1,353</u>

Dadansoddiad o arian a chyferthoedd arian

	2022 £ 000	2021 £ 000
Buddsoddiadau eiddo parhaol - COIF ac arian buddsoddi	500	510
Buddsoddiadau tymor byr - Cyfrif banc	885	1,677
Banc	48	98
Cyfanswm arian a chyferthoedd arian	<u>1,434</u>	<u>2,285</u>

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL AR GYFER Y FLWYDDYN YN GORFFEN 31 RHAGFYR 2022

---

1. Polisiâu Cyfrifo

a. **Sail paratoi**

Paratowyd y cyfrifon (datganiadau ariannol) yn unol â'r Datganiad o Arfer a Argymhellir (SORP): Cyfrifo ac Adrodd gan Elusennau sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102) a gyhoeddwyd ar 16 Gorffennaf 2014 a'r Safon Adrodd Ariannol sy'n gymwys yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102) a Deddf Elusennau 2011 ac Arfer Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig fel y mae'n berthnasol o 1 Ionawr 2015.

Mae'r cyfrifon (datganiadau ariannol) wedi'u paratoi sy'n rhoi darlun 'cywir a theg' ac maent wedi ymadael o Reoliadau Elusennau (Cyfrifon ac Adroddiadau) 2008 dim ond i'r graddau y mae eu hangen i ddarparu 'darlun cywir a theg'. Mae'r ymadawiad hwn wedi cynnwys dilyn Cyfrifon ac Adrodd gan Elusennau wrth baratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102) a gyhoeddwyd ar 16 Gorffennaf 2014 yn hytrach na'r Cyfrifon ac Adrodd gan Elusennau: Datganiad o Argymhellir Ymarferwch yn effeithiol o 1 Ebrill 2005 sydd wedi'i dynnu'n ôl ers hynny.

Mae Eisteddfod Genedlaethol Cymru yn bodloni'r diffiniad o endid budd cyhoeddus o dan FRS 102. Mae'r Asedau a rhwymedigaethau yn cael eu cydnabod ar gost hanesyddol neu eu gwerth trafodiad oni nodir yn wahanol yn y nodyn polisi cyfrifyddu(au) perthnasol.

b. **Incwm**

Cydnabyddir incwm pan fydd gan yr elusen yr hawl i dderbyn yr arian a bod unrhyw amod ynghlwm wrth yr eitem neu eitemau o incwm wedi cael eu bodloni, ac yn debygol y bydd yr incwm yn cael eu derbyn a gall y swm ei fesur yn ddibynadwy.

Mae incwm oddi wrth y llywodraeth a grantiau eraill, boed yn grantiau 'cyfalaf' neu'n grantiau 'refeniw' yn cael ei gydnabod yn y flwyddyn y cynhelir yr Eisteddfod.

Cydnabyddir incwm ewyllys a chymynroddion pan fydd gan yr elusen yr hawl i'r incwm, mae derbyn yr arian yn debygol a gellir mesur y swm yn ddibynadwy.

Lle mae cymynroddion wedi eu hysbysu i'r elusen, neu mae'r elusen yn ymwybodol o'r profiant, a'r meini prawf ar gyfer cydnabod incwm wedi heb gael eu bodloni, yna mae'r gymynrodd yn cael ei thrin fel ased wrth gefn a ddatgelir os yn berthnasol.

c. **Llogau a dderbynnir**

Mae llog ar gyfrifon cadw yn cael ei gynnwys pan gaiff ei dderbyn a gall y swm ei fesur yn ddibynadwy gan yr elusen; mae hyn fel arfer ar hysbysiad am y llog a delir neu yn daladwy gan y banc.

ch. **Cronfeydd**

Cronfeydd anghyfyngedig - ar gael i'w defnyddio, yn ôl disgrisiwn yr ymddiriedolwyr, i unrhyw un o ddibenion elusennol yr Eisteddfod Genedlaethol.

Cronfeydd Cyfyngedig yw'r arian a roddir i'w defnyddio ar gyfer pwrpas penodol, ac mae eu defnydd yn gyfyngedig i'r pwrpas hwnnw.

Mae'r cronfeydd penodol yn cynrychioli incwm anghyfyngedig lle mae'r ymddiriedolwyr yn ôl eu disgrisiwn, wedi ei roi o'r neilltu i'w ddefnyddio at ddiben penodol.

Mae'r cronfeydd gwaddol yn cynnwys rhoddion lle mae'r rhoddwr wedi nodi eu bod yn cael eu defnyddio yn unig ar gyfer pwrpas penodol o waith yr elusen neu ar gyfer prosiectau artistig penodol a wneir gan yr elusen.

d. **Gwariant a TAW na ellir ei adennill**

Mae gwariant yn cael ei gydnabod unwaith mae'r rhwymedigaeth gyfreithiol neu adeiladol i wneud taliad i drydydd parti, ac yn debygol y bydd setliad yn ofynnol a swm y rhwymedigaeth yn cael ei fesur yn ddibynadwy. Mae'r gwariant wedi'i ddsbarthu o dan y penawdau gweithgarwch canlynol:

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

AR GYFER Y FLWYDDYN YN GORFFEN 31 RHAGFYR 2022

- Costau codi arian yn cynnwys costau masnachu masnachol ar gyfer loteri'r Eisteddfod.
- Mae gwariant ar weithgareddau elusennol yn cynnwys costau o berfformiadau, arddangosfeydd a gweithgareddau addysgol eraill a wnaed i hyrwyddo dibenion yr elusen a'u costau cymorth cysylltiedig.
- Mae gwariant arall yn cynrychioli eitemau hynny nad ydynt yn dod i mewn i unrhyw bennawd arall.

dd. Dyrannu costau cefnogi

Costau cynnal yw'r costau hynny sy'n cynorthwyo gwaith yr elusen ond nid ydynt yn uniongyrchol yn ymgymryd â gweithgareddau elusennol. Maent yn cynnwys costau swyddfa, cyllid, personél, cyflogau a llywodraethu sy'n cefnogi gwaith yr elusen. Mae'r costau hyn wedi cael eu dyrannu o dan gweithgareddau elusennol.

e. Prydlesi gweithredol

Prydlesi gweithredol yw offer lle mae'r teitl i'r offer yn parhau gyda'r prydleswr. Mae taliadau rhent yn cael eu cyflwyno i'r Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol ar sail llinell syth dros dymor y bydles.

f. Asedau treftadaeth

Cofnodir asedau treftadaeth yn ôl y gost wreiddiol. Gan fod asedau treftadaeth yr elusen wedi eu cynnal dros gyfnod o gan mlynedd a mwy mae'r gost wreiddiol yn rhy fach i gofnodi yn y Fantolen.

ff. Asedau anniriaethol

Mae'r Eisteddfod yn cyfrifo am ei feddalwedd fel asedau anniriaethol. Cynhwysir asedau anniriaethol ar eu cost hanesyddol. Mae'r asedau yma'n cael eu hamorteiddio drwy randaliadau cyfartal blynyddol droes eu hoes economaidd defnyddiol amcangyfrifedig o bum mlynedd.

g. Asedau parhaol

Polisi'r Eisteddfod yw cofnodi asedau sefydlog ar y gost wreiddiol hyd yma, llai'r dibrisiant a gynhowyd.

ng. Dibrisiant

Mae'r prif gyfraddau, gan ddefnyddio'r dull llinell syth, fel a ganlyn:

Moduron, dodrefn ac offer swyddfa	-	20%
Adeiladau parhaol	-	2%
Adeiladau ac eiddo arall	-	10%
Eiddo i'r Orsedd (Cyffredinol)	-	10%
Eiddo i'r Orsedd (Cylch ur Orsedd symudol)	-	Dim

h. Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn ôl gwerth y farchnad. Mae hyn yn golygu cadw cofnodion prisio cyfoes, felly pan fydd buddsoddiadau yn cael ei gwerthu nid oed enillion na cholledion mewn perthynas â blynyddoedd blaenorol. Cydnabuwyd unrhyw enillion neu golled yn eu gwerth yn y Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol.

i. Stoc

Mae stoc yn cael ei gynnwys ar yr isaf o'r gost neu'r gwerth gwireddadwy net.

j. Dyledwyr

Mae dyledwyr masnach a dyledwyr eraill yn cael eu cydnabod ar y swm sy'n ddyledus ar ôl setlo unrhyw ddisgownt masnach a gynigir. Mae rhagdaliadau wedi eu prisio ar y swm a dalwyd ymlaen llaw, net o unrhyw ostyngiadau masnachol sy'n ddyledus.

l. Arian yn y banc ac mewn llaw

Mae arian yn y banc ac arian mewn llaw yn cynnwys arian parod a buddsoddiadau byr rhybudd hylifol iawn gydag aeddfedrwydd byr o dri mis neu lai o'r dyddiad caffael neu agor y cyfrif.

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL AR GYFER Y FLWYDDYN YN GORFFEN 31 RHAGFYR 2022

---

ll. Credydwyr

Mae credydwyr a darpariaethau yn cael eu cydnabod pan fydd gan yr elusen rwymedigaeth bresennol sy'n deillio o ddigwyddiad yn y gorffennol a fydd yn ôl pob tebyg yn arwain at drosglwyddo arian i drydydd parti ac mae'r swm sy'n ddyledus i setlo'r rhwymedigaeth yn cael ei fesur neu amcangyfrif yn ddibynadwy. Fel arfer, mae credydwyr ac unrhyw ddarpariaethau eraill yn cael eu cydnabod fel y swm setliad ar ôl caniatáu ar gyfer unrhyw ostyngiadau dyledus.

m. Tanysgrifiadau am Oes

Trosglwyddir tanysgrifiadau aelodau newydd y Llys, sy'n dymuno ymaelodi am oes, sef £100, i gyfrif Tanysgrifiadau am Oes yn y credydwyr. Rhyddheir un rhan o ddeg pob blwyddyn i'r Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol.

n. Offerynnau ariannol

Dim ond asedau ariannol a rhwymedigaethau ariannol sylfaenol sydd gan yr elusen. Mae offerynnau ariannol sylfaenol yn cael eu cydnabod ar werth trafodiad ac wedyn mesur ar eu gwerth anheddiad.

o. Costau pensiwn

Mae'r Eisteddfod yn gweithredu cynllun pensiwn gyda Chyngor Sir Caerdydd, sy'n statudol cyfrannol lle mae'r budd wedi'i ddiffinio ac sy'n seiliedig ar gyflog terfynol. Gweinyddir gan Gyngor Sir Caerdydd. Cyfrannodd yr elusen 25.5% (2021: 25.5%) o gyflogau pensiwnadwy i'r cynllun am y flwyddyn yn diweddu 31 Rhagfyr 2022, sef £0.09m (2021: £0.11m).

Mae'r rhwymedigaeth a gydnabyddir yn y fantolen o ran y cynllun buddion diffiniedig yw'r gwerth presennol y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig ar ddiwedd y dyddiad adrodd llai gwerth teg asedau'r cynllun ar y dyddiad adrodd.

Mae'r rhwymedigaeth buddion diffiniedig yn cael ei gyfrifo gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau. Yn flynyddol mae'r elusen yn defnyddio actiwariadaid annibynnol i gyfrifo'r rhwymedigaeth. Mae'r gwerth presennol yn cael ei gyfrifo drwy ddisgowntio'r taliadau amcangyfrifedig yn y dyfodol gan ddefnyddio arenillion y farchnad ar fondiau corfforaethol o safon uchel sy'n cael eu cadw mewn sterling a thelerau sy'n debyg i gyfnod amcangyfrifedig y taliadau yn y dyfodol ('cyfradd ddisgownt').

Mae gwerth teg asedau'r cynllun yn cael ei fesur gyda'r hierarchaeth gwerth teg FRS102 ac yn unol â pholisi'r elusen ar gyfer asedau a gedwir yn yr un modd. Mae hyn yn cynnwys y defnydd o dechnegau prisiau priodol.

Mae enillion a cholledion sy'n deillio o addasiadau profiad a newidiadau mewn tybiaethau actiwaraidd yn cael eu codi neu eu credydu i incwm cynhwysfawr arall. Mae'r symiau hyn ynghyd â'r adenillion ar asedau'r cynllun, llai symiau a gynhwysir yn y llog net, yn cael eu datgelu fel 'ar ôl ailbrisio atebolrwydd net diffiniedig'.

Mae cost y cynllun buddion diffiniedig, a gydnabyddir yn y Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol fel costau gweithwyr, ac eithrio pan maent wedi ei gynnwys yng nghost yr ased, yn cynnwys:

- y cynnydd yn rhwymedigaeth budd pensiwn yn deillio o wasanaeth gweithiwr yn ystod y cyfnod; a
- cost y cyflwyniadau cynllun, newidiadau budd-dal, cwtogiadau ac aneddiadau.

Mae cost llog net wedi ei gyfrifo drwy gymhwyso'r gyfradd ddisgownt i gyfanswm net y rhwymedigaeth buddiannau diffiniedig a gwerth teg asedau'r cynllun. Mae'r gost hon yn cael ei gydnabod yn y Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol fel 'draul cyllid'.

p. Treth

Mae'r Eisteddfod Genedlaethol Cymru yn elusen gofrestrdedig ac felly, nid yw'n gorfod talu treth gorfforaethol ar ei gweithgareddau elusennol.

**NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 RHAGFYR 2022**

2. Rhoddion

	Cronfeydd Anghyfyngedig £ 000	Cronfeydd Penodol £ 000	Cronfeydd Cyfyngedig £ 000	2022 £ 000	2021 £ 000
Y Cronfeydd Lleol a Chyffredinol	515	(253)	-	261	48
Ymddiriedolaeth Edwin Griffiths, UDA	269	-	-	269	195
Rhoddion trwy ewyllys	100	-	-	100	33
Rhoddion gan sefydliadau eraill	74	1	-	75	32
Tanysgrifiadau aelodaeth	7	-	-	7	6
Rhoddion eraill	-	-	-	-	3
	<u>963</u>	<u>(252)</u>	<u>-</u>	<u>711</u>	<u>317</u>

Cronfeydd penodol:

Incwm a dderbyniwyd yn y gorfennol ar gyfer yr Eisteddfod gyfredol Eisteddfod Genedlaethol Ceredigion 2022	£	£
	(465)	42
Incwm a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn ar gyfer Eisteddfodau'r dyfodol: Eisteddfod Genedlaethol Llŷn ac Eifionydd 2023	213	7
Symudiad net	<u>(252)</u>	<u>49</u>

3. Grantiau

Mae incwm oddi wrth y llywodraeth a grantiau eraill, boed yn grantiau 'cyfalaf' neu'n grantiau 'refeniw' yn cael ei gydnabod yn y flwyddyn y cynhelir yr Eisteddfod.

	Cronfeydd Anghyfyngedig £ 000	Cronfeydd Cyfyngedig £ 000	2022 £ 000	2021 £ 000
Llywodraeth Cymru - Grant craidd	-	943	943	603
Llywodraeth Cymru - Cynllunio Eisteddfod 2022+	-	600	600	200
Cyngor Celfyddydau Cymru	-	119	119	-
Llywodraeth Cymru - Cyfalaf (Stondinau)	800	-	800	-
Llywodraeth Cymru - Gweithgareddau lles plant	100	-	100	-
Cronfa Treftadaeth y Loteri - Prosiect Cymunedol	-	31	31	10
Ty Cerdd - Prosiect Ysbrydoli	-	1	1	2
Llywodraeth Cymru - Eisteddfod AmGen 2021	-	-	-	210
Cronfa Adferiad Diwylliannol Cymru	-	-	-	150
Cynllun Cadw Swyddi y Llywodraeth	-	-	-	31
Cronfa Treftadaeth y Loteri - Cynllun Cymunedol	-	-	-	39
Y Sefydliad Cenedlaethol - Datblygu Cerddoriaeth	-	-	-	27
Cymdeithas y Cymmrodorion - Pererindod	-	-	-	10
Ymddiriedolaeth Elusennol Colwinston - Opera newydd	-	-	-	10
Sefydliad Cymunedol Cymru	-	-	-	5
LGBT+ Futures Mas ar y Maes	-	-	-	5
Llywodraeth Cymru - Prosiect Clwstwr	-	-	-	3
Ymddiriedolaeth Nineveh - Gwyddoniaeth	-	-	-	3
Cyfanswm y grantiau	<u>900</u>	<u>1,694</u>	<u>2,594</u>	<u>1,308</u>

Eisteddfod Genedlaethol Cymru

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 RHAGFYR 2022

4. Cymynroddion gwaddol parhaol

Ni dderbyniwyd unrhyw gymynrodd yn ystod 2022 (2021: Dim).

5. Gweithgareddau elusennol:

	Cronfeydd Anghyfyngedig £ 000	Cronfeydd Penodol £ 000	2022 £ 000	2021 £ 000
Gŵyl yr Eisteddfod:				
Incwm o'r Wyl	2,219	65	2,285	419
Incwm o'r Maes	929	(71)	858	34
Awdurdodau a chynghorau Lleol	388	(1)	387	357
Cynlluniau nawdd	114	(13)	101	20
Maes Carafanau	261	(225)	36	3
Cyfanswm	3,913	(245)	3,668	833

Cronfeydd penodol:

Incwm a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn ar gyfer Eisteddfodau'r dyfodol:	£	£
Eisteddfod Genedlaethol Ceredigion 2022	(406)	43
Eisteddfod Genedlaethol Llŷn ac Eifionydd 2023	161	-
Symudiad net	(245)	43

6. Gweithgareddau masnachu

	2022 £ 000	2021 £ 000
Cynllun loteri	13	14

7. Incwm o fuddsoddiadau

	Cronfeydd Anghyfyngedig £ 000	Cronfeydd Gwaddol £ 000	2022 £ 000	2021 £ 000
Llog y buddsoddiadau	-	32	32	18

**NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 RHAGFYR 2022**
8. Gwariant

	Gwariant Uniongyrchol £ 000	Costau Cynnal £ 000	Gwariant Cyfyngedig £ 000	2022 £ 000	2021 £ 000
Gweithgareddau codi arian					
Cynllun loteri	-	12	-	12	12
Ffi broceriaid buddsoddiadau	-	8	-	8	6
Cyfanswm	-	20	-	20	18
Gweithgareddau elusennol					
Gŵyl yr Eisteddfod	4,072	457	1,668	6,197	1,678
Cyfanswm	4,072	477	1,668	6,216	1,696

Mae'r gwariant yn cynnwys tâl i'r archwiliwyr am wasanaethau archwilio cyfrifon 2022 o £8,500 (2021: £8,500).

9. Costau staff

	2022 £ 000	2021 £ 000
Cyflogau gros	352	458
Cyfraniadau Yswiriant Cenedlaethol y cyflogwr	36	41
Cost pensiwn y cyflogwr	92	106
	481	605

Mae cyfanswm 2021 yn cynnwys cost o £109,355 ar gyfer diswyddo 5 aelod o staff.

Yn ystod y flwyddyn cyflogwyd, ar gyfartaledd misol, 8 o swyddogion cyflogedig llawn amser (2021 - 8) yn y meysydd canlynol:

	2022	2021
Gweithgareddau'r elusen	6	6
Gweinyddiaeth a rheoli	2	2

Personél Rheoli Allweddol

Y personél rheoli allweddol yr Eisteddfod Genedlaethol yw'r ymddiriedolwyr ynghyd a'r Tim Rheoli sydd yn gweithredu trwy'r Bwrdd Rheoli.

Mae aelodau'r Tim Rheoli yn cynnwys y Prif Weithredwr, Trefnydd a'r Pennaeth Artistig, Pennaeth Cyfathrebu a'r Pennaeth Cyllid. Cyfanswm y tâl gros a buddion i weithwyr y personél rheoli allweddol oedd £224,525 - 4 aelod. (2021: £240,838 - 5 aelod).

Nifer o gyflogeion yr oedd eu taliadau, yn cynnwys gwerth trethadwy nwyddau mewn da ond heb gynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr, o fewn yr ystodau canlynol:

	2022	2021
£70,000 - £79,000	-	1
£60,000 - £69,000	1	-

Mae pob cyflogeion sydd yn ennill dros £60,000 yn aelod o gynllun pensiwn lle mae'r budd wedi'i ddiffinio.

Ymddiriedolwyr - Ni chafodd yr ymddiriedolwyr unrhyw dâl yn ystod y flwyddyn (2021: Dim) Ni dderbyniodd unrhyw ymddiriedolwr dâl am wasanaethau proffesiynol a gyflenwyd i'r elusen (2021: £ dim).

Costau teithio i'r ymddiriedolwyr ac aelodau eraill yn ystod 2022 oedd: £ 177.30 (2021: £ Dim).

**NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 RHAGFYR 2022**

10. Eiddo parhaol

Asedau treftadaeth

Gan nad oes cost ar gyfer regalia'r Orsedd (sydd yn cynnwys y Cleddyf Mawr a'r Corn Hirlas) nid ydym yn cynnwys yr eitemau hyn fel eiddo. Amcangyfrif gwerth ariannol y regalia ar gyfer pwrpas yswiriant yw £222,000 (Mehefin 2016).

Asedau anniriaethol

	Gwefan £ 000	Cyfanswm £ 000
Cost		
1 Ionawr 2022	102	102
Ychwanegiadau		
31 Rhagfyr 2022	<u>102</u>	<u>102</u>
Amortyddiad		
1 Ionawr 2022	58	58
Cost am y flwyddyn		
31 Rhagfyr 2022	<u>58</u>	<u>58</u>
Gwerth net yr asedau		
31 Rhagfyr 2022	<u>44</u>	<u>44</u>
31 Rhagfyr 2021	<u>44</u>	<u>2</u>

Asedau parhaol

	Adeiladau Parhaol £ 000	Adeiladau Eraill £ 000	Peiriannau/ Offer Maes £ 000	Dodrefn Llwyfan £ 000	Dodrefn Swyddfa £ 000	Eiddo i'r Orsedd £ 000	Cyfanswm £ 000
Cost							
1 Ionawr 2022	570	56	861	19	129	33	1,668
Ychwanegiadau	-	921	2	-	15	-	938
Gwarediadau	-	-	-	-	-	-	-
31 Rhagfyr 2022	<u>570</u>	<u>977</u>	<u>863</u>	<u>19</u>	<u>144</u>	<u>33</u>	<u>2,606</u>
Dibrisiad							
1 Ionawr 2022	282	32	824	19	114	7	1,278
Cost am y flwyddyn	4	96	7	-	11	1	118
Gwarediadau	-	-	-	-	-	-	-
31 Rhagfyr 2021	<u>286</u>	<u>128</u>	<u>831</u>	<u>19</u>	<u>125</u>	<u>8</u>	<u>1,396</u>
Gwerth net yr eiddo							
31 Rhagfyr 2021	<u>285</u>	<u>849</u>	<u>32</u>	<u>-</u>	<u>20</u>	<u>25</u>	<u>1,210</u>
31 Rhagfyr 2020	<u>288</u>	<u>24</u>	<u>37</u>	<u>-</u>	<u>24</u>	<u>26</u>	<u>399</u>

**NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 RHAGFYR 2022**

11. Buddsoddiadau

Dewiswyd y buddsoddiadau i gwrdd â gofynion yr Eisteddfod am logau sylweddol, diogelwch cyfalaf, a'r rhwyddineb i droi rhai ohonynt yn arian yn ôl gofynion y llif arian.

Buddsoddiadau Eiddo Parhaol

	Cronfeydd Anghyfyngedig £ 000	Cronfeydd Gwaddol £ 000	Gwerth y Farchnad		Y Gost 2022 £ 000	Llog 2022 £ 000
			2022 Cyfanswm £ 000	2021 Cyfanswm £ 000		
COIF Cyfrif Cadw (Charities Official Investment Fund)	241	231	472	472	472	1
Llog Sefydlog	-	275	275	276	320	7
Cyfranddaliadau	-	693	693	835	668	20
Nwyddau	-	34	34	24	30	-
Eiddo	-	42	42	51	40	1
Buddsoddiadau eraill	-	55	55	53	58	3
Arian ar gyfer dibenion buddsoddi	-	28	28	38	28	-
Cyfanswm Buddsoddiadau parhaol	241	1,358	1,599	1,749	1,616	32
Buddsoddiadau Tymor Byr	885	-	885	1,677	885	-
Cyfanswm Buddsoddiadau	1,126	1,358	2,484	3,426	2,501	32

Mae'r arian yng ngyfrif COIF Cadw yn arian hylifol iawn ar gyfer buddsoddi yn y tymor hwy.

Mae'r arian a gynhwysir fel Buddsoddiadau Tymor Byr yn cynrychioli'r arian a dderbyniwyd i'w ddefnyddio ar gyfer yr Eisteddfodau a gynhelir yn y dyfodol agos.

Symudiadau yn y Buddsoddiadau Eiddo Parhaol

Gwerth y Farchnad - 31 Rhagfyr 2021	Cyfanswm £ 000 1,749
Gwerthu buddsoddiadau (Gwerth y farchnad)	(108)
Prynu buddsoddiadau newydd (Cost)	88
Colledion ar fuddsoddiadau	(130)
Gwerth y Farchnad - 31 Rhagfyr 2022	1,599

**NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 RHAGFYR 2022**

12. Dyledwyr

	2022 £ 000	2021 £ 000
Dyledwyr - Masnachol	765	162
Dyledwyr - Grantiau	150	150
Dyledwyr - Eraill	3	2
Ad-daliad Treth Incwm a TAW	437	100
Rhagdaliadau ac incwm cronedig	23	20
	<u>1,379</u>	<u>434</u>

13. Credydwyr: Dyledus mewn llai na blwyddyn

	2022 £ 000	2021 £ 000
Credydwyr Masnachol	213	116
Credydwyr eraill	20	19
Croniadau	11	8
Tanysgrifiadau am Oes	8	9
	<u>251</u>	<u>152</u>

14. Dadansoddiad o'r Asedau net

	Cronfeydd Anghyfyngedig £ 000	Cronfeydd Cyfyngedig £ 000	Cronfeydd Gwaddol £ 000	2022 £ 000	2021 £ 000
Eiddo anniriaethol	30	-	-	30	44
Eiddo Parhaol	1,210	-	-	1,210	390
Buddsoddiadau	241	-	1,358	1,599	1,749
Asedau cyfredol	2,051	261	-	2,312	2,209
Credydwyr cyfredol	(251)	-	-	(251)	(152)
Cynllun pensiwn	2,490	-	-	2,490	950
	<u>5,771</u>	<u>261</u>	<u>1,358</u>	<u>7,389</u>	<u>5,190</u>

15. Cytundebau prydles

Dadansoddiad o'r rhent sydd i'w dalu o dan gytundebau prydles am y ceir swyddogol:

	2022 £ 000	2021 £ 000
Y cytundeb yn dod i ben:		
Mewn llai na blwyddyn	4	4
Rhwyng blwyddyn a dwy flynedd	-	-
Rhwyng dwy a phum mlynedd	-	-
	<u>4</u>	<u>4</u>

**NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 RHAGFYR 2022**

16. Cynllun Pensiwn

Mae'r Eisteddfod yn gweithredu cynllun pensiwn Enillion Ailbrisedig Gyrfa Cyfartalog (CARE). Gweinyddir y Gronfa gan Adran Bensiynau Cyngor Dinas Caerdydd. Mae'r asedau'r cynllun wedi'u cadw mewn cronfeydd ar wahân.

Mae'r wybodaeth ganlynol yn seiliedig ar werth actiwaraid llawn y gronfa ar 31 Mawrth 2019 a ddiweddarwyd i 31 Rhagfyr 2022 gan actiwari annibynnol.

	2022	2021	2020
Cyfradd gostyngiad	4.7%	2.0%	1.4%
Chwyddiant Mynegai Pris Defnyddwyr (CPI)	2.6%	2.7%	2.1%
Cyfradd cynnydd mewn tâl pensiynau	2.6%	2.7%	2.1%
Cyfradd cynnydd mewn pensiynau wedi'u gohirio	2.6%	2.7%	2.1%
Cyfradd cynnydd mewn cyflogau	3.6%	3.7%	3.1%

Ar sail y rhagdybiaethau a ddefnyddiwyd ar gyfer disgwyliadau einioes, disgwylir i bensiynwr sydd yn 65 ar 31 Ragfyr i fyw am:

		2022	2021
Gwrywaidd	Aelod sydd yn 65 ar 31 Ragfyr	22.1	22.3
	Aelod sydd yn 45 ar 31 Ragfyr	23.2	23.3
Benywaidd	Aelod sydd yn 65 ar 31 Ragfyr	24.6	24.7
	Aelod sydd yn 45 ar 31 Ragfyr	26.0	26.1

Cyfradd adennill a ddisgwyliad ar 31/12/2022:

	Canran asedau ar		Canran asedau ar	
	2022	Gwerth 2022	2021	Gwerth 2021
	(%)	(£m)	(%)	(£m)
Buddsoddiadau ecwiti	67.0	4.53	67.3	5.07
Eiddo	8.4	0.57	6.7	0.51
Bondiau'r llywodraeth	8.8	0.60	9.5	0.72
Bondiau corfforaethol	7.5	0.51	14.5	1.09
Credyd aml-ased	5.2	0.35	0.0	0.00
Arian	3.1	0.21	2.0	0.15
Arall	0.00	0.00	0.0	0.00
Cyfanswm	<u>100.00</u>	<u>6.77</u>	<u>100.00</u>	<u>6.19</u>

Sefyllfa y gronfa ar gyfer Eisteddfod Genedlaethol Cymru:

	2022	2021
	£m	£m
Canran o'r asedau	6.77	7.54
Amcangyfrif o'r rhwymedigaethau	<u>4.28</u>	<u>6.59</u>
(Rhywedigaeth)/Ased a gydnabyddir ar y fantolen	<u>2.49</u>	<u>0.95</u>

Mae'r symiau a gydnabuwyd yn y cyfrif elw a cholled fel y canlynol:

	2022	2021
	£m	£m
Cost gwasanaeth presennol	0.17	0.17
Cost gwasanaeth y gorffennol	0.00	0.00
Llog ar rwymedigaethau'r cynllun pensiwn	<u>(0.02)</u>	<u>0.00</u>
Cyfanswm cost gweithredu	<u>0.15</u>	<u>0.20</u>

**NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL
AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 RHAGFYR 2022**

Newidiadau i werth presennol oblygiadau'r budd diffiniedig yn ystod y flwyddyn:

	2022	2021	2020
	£m	£m	£m
Oblygiadau agoriadol y budd diffiniedig	6.59	6.61	5.93
Cost gwasanaeth presennol	0.17	0.17	0.20
Llog ar rwymedigaethau'r cynllun pensiwn	0.13	0.09	0.12
Cyfraniadau gan aelodau'r cynllun	0.03	0.03	0.04
Cynnydd actiwaraidd ar rwymedigaethau	(2.51)	(0.10)	0.42
Buddion a dalwyd	(0.13)	(0.15)	(0.10)
Cost cwtogi	<u>0.00</u>	<u>(0.06)</u>	<u>0.00</u>
Oblygiadau terfynol y budd diffiniedig	<u>4.28</u>	<u>6.59</u>	<u>6.61</u>

Newidiadau i werth farchnad asedau'r cynllun yn ystod y flwyddyn:

	2022	2021	2020
	£m	£m	£m
Gwerth farchnad asedau'r cynllun ar ddechrau'r cyfnod	7.54	6.55	6.19
Enillion disgwylidig asedau'r cynllun	0.15	0.09	0.12
Cynnydd actiwaraidd ar asedau	(0.91)	0.91	0.18
Cyfraniadau'r cyflogwr	0.09	0.11	0.12
Cyfraniadau'r cyflogedig	0.03	0.03	0.04
Buddion a dalwyd	<u>(0.13)</u>	<u>(0.15)</u>	<u>(0.10)</u>
Gwerth farchnad asedau'r cynllun ar ddiwedd y cyfnod	<u>6.77</u>	<u>7.54</u>	<u>6.55</u>

Gwir enillion asedau'r cynllun:

	2022	2021	2020
	£m	£m	£m
Enillion disgwylidig asedau'r cynllun	0.15	0.09	0.12
Cynnydd (Colled) actiwaraidd ar asedau	<u>(0.91)</u>	<u>0.91</u>	<u>0.18</u>
Gwir (colledion)/enillion ar asedau'r cynllun	<u>(0.76)</u>	<u>1.00</u>	<u>0.30</u>

Dadansoddiad hanesyddol gwerthoedd asedau, rhywmedigaethau'r cynllun, cyfanswm y diffyg a phrofiad enillion a cholledion:

	2022	2021	2020	2019	2018
	£m	£m	£m	£m	£m
Gwerth farchnad asedau'r cynllun	6.77	7.54	6.55	6.19	5.43
Rhywmedigaethau'r cynllun	<u>4.28</u>	<u>6.59</u>	<u>6.61</u>	<u>5.93</u>	<u>5.21</u>
Gweddill/(Diffyg) yn y cynllun	<u>2.49</u>	<u>0.95</u>	<u>(0.06)</u>	<u>0.26</u>	<u>0.22</u>

Nid yw'r wybodaeth a gynhwysir yn yr atodiadau yn rhan o'r datganiadau ariannol archwiliedig.

ATODIAD A

Eisteddfod Genedlaethol Cymru

SWYDDOGION Y LLYS A'R CYNGOR 2022

Cymrodyr	R. Alun Evans Geraint R Jones John Gwilym Jones Garry Nicholas D Hugh Thomas
Llywydd	Ashok Ahir
Is-lywyddion	Myrddin ap Dafydd (Archdderwydd) Elin Jones (Cadeirydd Eisteddfod Ceredigion 2022) Michael Strain (Cadeirydd Eisteddfod 2023)
Cadeirydd y Cyngor	Gethin Thomas
Is-gadeirydd y Cyngor	Heulwen Jones
Trysorydd	Gwenno Williams
Cyfreithwyr Mygedol	Emyr Lewis, Philip George, Aled Walters
Ysgrifennydd	Llŷr Roberts
Archdderwydd	Myrddin ap Dafydd
Cofiadur yr Orsedd	Christine James

Staff (31 Rhagfyr 2022):

Prif Weithredwr	Betsan Moses
Cyfarwyddwr Artistig	Elen Huws Elis
Cyfarwyddwr Strategol	Gwenllïan Carr
Cyfarwyddwr Cyllid	Peter Rhys Davies
Swyddog Cyllid	Oriel Hughes
Dirprwy Gyfarwyddwr Artistig	Sioned Edwards
Swyddog Technegol	Tony Thomas
Swyddog Cymunedol	Katie Hall